

Bevarandeplan för Natura 2000-området Sandhammaren-Kåseberga SE0430093

Sandhammaren och sandnejlika. Foto: Länsstyrelsen Skåne och Björn Olsson.

Grunduppgifter om

Län:	Skåne
Kommun:	Ystad
Läge:	Sydöstra delen av Ystad kommun
Markägare:	Enskilda, Ystads kommun, Svenska kyrkan, Riksantikvarieämbetet
Areal:	1252,8 hektar
Skyddsform:	Backåkra (Naturreservat), 1958–03. Hagestad (Naturreservat), 1960–05. Hammars backar-Kåsebergaåsen (Naturvårdsområde), 1996–12. Sandhammaren (Naturreservat), 1987–11.
Bakgrund:	pSCI beslutat av Regeringen 1997–01. SCI fastställt av EU-kommissionen 2004–12. SAC fastställt av Regeringen 2011–03. Bevarandeplan fastställd & kungjord av Länsstyrelsen Skåne 2018-12-20 respektive 2018-12-21.
Reviderad:	2018–12.

Vad betyder Natura 2000?

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen. Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Vad är en bevarandeplan?

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området. Bevarandeplanen innehåller viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanerna redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Om ett Natura 2000-område också ingår i ett annat områdesskydd, t.ex. naturreservat, finns det gällande föreskrifter för området, dessa finns att läsa i beslutet till naturreservatet samt i skötselplanen. Bevarandeplanen för Natura 2000-området hänvisar i mycket till skötselplanen och utgör därför en enklare form av bevarandeplan. Bäst läses de tre dokumenten tillsammans.

Vad är en Natura 2000-art eller en typisk art?

När det gäller arter finns det flera kategorier av arter som vi använder oss av inom Natura 2000. *Natura 2000-arter* är utpekade skyddade arter som finns med i Artskyddsförordningens bilagor och som ska ha bevarandemål i bevarandeplanen och för vilka det krävs tillstånd för åtgärder som kan riskera att påverka arten. De *typiska arterna* är arter som är typiska för varje specifik naturtyp. *Karaktäristiska arter* ska stödja tolkningen av en viss naturtyp.

Rödlistan publiceras vart femte år av ArtDatabanken och finns för närvarande förtecknad i boken *Rödlistade arter* i Sverige 2015. *Fridlysta arter* innebär att det är förbjudet att plocka, fånga, döda, eller på annat sätt samla in eller skada vissa växter och djur. *Ågp-arter* syftar till de hotade arter som har åtgärdsprogram för att rädda dem och deras livsmiljöer.

Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *gynnsam bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *gynnsam bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *gynnsam bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig. I bevarandeplanen anses fullgod bevarandestatus vara densamma som gynnsam.

Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter.

Mer information om Natura 2000

Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/skane/N2000 eller
telefon 010-224 10 00

Naturvårdsverkets webbplats: www.naturvardsverket.se

Mer information om naturreservat

Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/skane/bildanaturreservat eller
telefon 010-224 10 00

Karttjänsten Skyddad natur webbplats: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se>

Innehållsförteckning

OMRÅDESBESKRIVNING.....	6
INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000	8
Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden	11
Bevarandemål.....	11
Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus.....	14
Naturtyper	14
Icke naturtyper.....	19
Natura 2000 – arter.....	19
HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT?.....	23
SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER.....	26
Skydd och reglering.....	26
Prioriterade bevarandeåtgärder	27
Restaureringsåtgärder	28
Löpande skötsel	28
Uppföljning	28
REFERENSER.....	29
BILAGOR	30
Bilaga 1, Karta med naturtyper enligt Natura 2000.....	31
.....	32
.....	33
.....	34
.....	35
Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan.....	36
Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.....	37
Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna.....	38

Översiktskarta

Områdesbeskrivning

Natura 2000-området Sandhammaren-Kåseberga breder ut sig längs kusten i Skånes sydöstligaste hörn, från Hammars backar i väster till Mälarhusen i öster där området gränsar till Mälarhusens naturreservat. Hela området ligger i Ystads kommun och gränserna sammanfaller i stort med gränserna för naturreservaten Backåkra, Hagestad och Sandhammaren samt naturvårdsområdet Hammars backar-Kåsebergaåsen.

Kåsebergaåsen och Hammars backar i områdets västra del sluttar brant ner i havet på södra sidan och planar ut mot slätten i norr. Åsen är en isälvsavlagring vars sandiga material har transporterats österut av havet sedan Litorinatiden och gett upphov till Sandhammarens dynlandskap i områdets östra ände.

Vegetationen i området är mångformig, med flera ovanliga vegetationstyper. På Kåsebergaåsen utgörs de mer kuperade delarna av öppna betesmarker medan den flackare nordsidan utanför Natura 2000-området är uppodlad. På åsens sydsida förekommer områden med stäppartad torräng (sandstäpp, kalkgräsmarker och artrika låglandsgräsmarker) som här troligtvis har en av de största sammanhängande utbredningarna i landet. Floran är kalkgynnad, mycket artrik och örtrikedomen ger upphov till en rik insektsfauna med många sällsynta arter. Speciellt anslående är vår- och försommarblomningen av backsippa och gullviva.

Området Sandhammaren är, genom sin omfattning och orördhet, unikt i Sverige. Efter hand som dynerna byggs upp och stabiliseras utvecklas zoner med olika vegetationstyper. Denna zonerings samt vegetationens dynamik och artsammansättning är av stort botaniskt och markvetenskapligt intresse. Ekkrattskogen innanför dynerna har lång kontinuitet och är som vegetationstyp av stort vetenskapligt värde. Denna vegetationstyp har i Sandhammaren sin viktigaste förekomst i landet. Mindre skogsplanteringar finns mellan Hammars backar och Löderups strandbad. Från Löderup och österut (Hagestad och Sandhammaren-området) är större delen täckt med planterad tallskog. Omlagringar av strand-områden sker än idag i påtaglig omfattning. Innanför strandplanet har ett kustparallellt dynsystem byggts upp, med en dynhöjd av 4-6 m, som idag står i ett dynamiskt förhållande mellan erosion och ackumulation. Även i sen tid har påtagliga förändringar skett med bl a våg- och vinderosion, alternativt påbyggnad av strandområden. Även i de inre dynområdena har omlagringar skett. I sandblottorna har urblåsningar skett och skapat kraftiga topografiska skillnader i form av parabeldyner med nivåskillnader på 10-12 m. Det inre dynlandskapet är således i huvudsak sekundära former.

Dynernas fortlevnad är grundad på en mycket känslig balans mellan dynernas olika delar och olika grader av ackumulation eller erosion av substratet som bygger upp dynerna. Ett dynsystem kan således aldrig permanentas av sin "naturliga" vegetation utan en viss dynamik är nödvändig för att den viktiga sandbindande vegetationens biotopkrav skall uppfyllas. Dynamiken upprätthålls genom olika typer av erosion som mobiliserar sanden genom att frilägga ytor från vegetation. Denna sand transporteras genom ras eller vind och bildar ackumulationer i andra partier. Erosionen är särskilt påtaglig efter stormsituationer då kraftig vind eller vägangrepp kan blottlägga ytor i framförallt dynfronten och dynkrön. Om dessa erosionsytor ej är alltför

omfattande förmår vegetationen själv reparera och stabilisera sanden så att nettotransporten av sand mot land ej accelereras.

Tallskogen planterades ursprungligen under 1700- och 1800-talet för att binda sanden och därigenom förhindra sandflykt. Inom SandLife har åtgärder gjorts där tall avverkas och sandblottor grävts ut. Innanför de äldre dynområdena förekommer även naturliga ekkrattskogar med lång kontinuitet. Längre ut på Sandhammaren sker en kontinuerlig vegetationssuccession efter hand som dyner bildas ute vid havsstranden och stabiliseras längre in. Delar av kusten inom Natura 2000-området utsätts för kraftig erosion.

Vid Kåseberga ligger Ales stenar, en av landets märkligaste fornlämningar. Åsen och dess omgivning utgör ett markant inslag i landskapsbilden och saknar motstycke i landet i övrigt. Löderups strandbad och Sandhammaren är högfrekventerade områden för bad och rekreation, medan Kåseberga och Backåkra är betydande turistmål. Backåkra är också av internationell dignitet när det gäller turism. Generalsekreterare Dag Hammarskjöld köpte gården i samband med ett besök på platsen sommaren 1957. Huvudsyftet var att bevara den ursprungliga hedmarken och han hemställde därefter hos länsstyrelsen i Kristianstads län om fridlysning av området, vilket meddelades den 17 mars 1958. Gårdsgruppen omfattar fyra längor runt en kvadratisk, stenlagd gård med vackra träd omkring. Byggnaderna uppfördes på 1840-talet. Hammarskjöld testamenterade egendomen Backåkra med inventarier till Svenska Turistföreningen. Under två månader varje år disponerar Svenska akademien en del av gården. Därutöver användes ett väl tilltaget utrymme för minnen av Dag Hammarskjölds liv och verksamhet.

I övrigt gällande områdesbeskrivning hänvisas till skötselplanerna för naturreservaten Backåkra, Hagestad och Sandhammaren samt för naturvårdsområdet Hammars backar-Kåsebergaåsen.

En närmare beskrivning av naturtyper och arter finns under rubriken Beskrivning av naturtyper och arter.

Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1) konstaterades vid fältbesök.

Tabell 1. Sandhammaren-Kåsebergas naturtyper med arealer och Natura 2000-arter inom området. Natura 2000-koder inom parentes. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus (gynnsam bevarandestatus) där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
Sublittoral sandbankar (1110)	105,3		105,3
Årull vegetation på driftvallar (1210)	5,1		5,1
◆Perenn vegetation på steniga stränder (1220)	0,68	4,8	5,5
◆Embryonala vandrande sanddyner (2110)	7,2	32,3	39,5
◆Kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita sanddyner, 2120)	6,6	27,8	34,4
◆*Permanent kustnära sanddyner med örtvegetation (grå dyner, 2130)	31,6	18,6	50,2
◆Kustnära urkalkade permanenta sanddyner med kråkbär (2140)		21,7	21,7
Sanddynområden med <i>Salix repens ssp argentea</i> (<i>Salicion arenaria</i> , 2170)		2,9	2,9
◆Kustnära trädklädda sanddyner (2180)		466,2	466,2
Torra hedar (alla typer, 4030)		40,7	40,7
*Sandstäpp (6120)	2,3		2,3
*Kalkgräsmarker (viktiga orkidélokaler, 6210)	42,4	5,9	48,3
◆*Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270)	1,3	157,8	159,1
Ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ (9160)		10,2	10,2
◆Äldre ekskogar på sura, sandiga slättmarker (9190)		51,9	51,9
Total areal naturtyper	1007,3		
*prioriterad naturtyp enligt Natura 2000			
◆ny areal/art/naturtyp som inte är beslutad av Regeringen			
Icke naturtyper	Areal (ha)		
<i>Utvecklingsmark mot:</i>			
905 och 907 - Lövblandad barrskog samt icke naturtyp ädellövskog som utvecklas mot äldre ekskogar på sura sandiga slättmarker (9190)	3,1		
Total areal utvecklingsmarker	3,1		
Total områdesareal	1252,8		
Natura 2000-arter	Bevarandestatus		
Barbastell <i>Barbastellus barbastellus</i> (1308)	Icke fullgod		
Utter <i>Lutra lutra</i> (1355)	D-population, arten vistas här men har ingen betydelse för området.		
Sandnejlika <i>Dianthus arenarius</i> (1954)	Icke fullgod		
Tumlare <i>Phocoena phocoena</i> (1351)	Icke fullgod		
Gråsäl <i>Halichoerus grypus</i> (1364)	Fullgod		

Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv.

För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de fåglar, naturtyper, Natura 2000-arter och typiska arter som utgjort grund för utpekandet av området. Genom att ha gynnsamt tillstånd bidrar Natura 2000-området till att skapa eller upprätthålla en gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

De prioriterade bevarandevärdena är främst knutna till de mycket artrika hävdade markerna som återfinns i naturtyperna sandstäpp (6120), kalkgräsmarker (6210) och silikatgräsmarker (6270). I dessa naturtyper i området finner man en stor artrikedom av bl.a. kärlväxter och insekter. I väster finns ett markerat åssystem som är en av de absolut förnämsta landformstyperna i Skåne och som saknar motsvarighet i landet. Åsen består av betesmarker som har till stora delar har en värdefull flora. De öppna sandiga markerna (6120) hyser ett rikt växt- och djurliv med många rödlistade arter. Den unika ekkrattskogen (9160, 9190), med sina låga krypande ekar, är också av stort värde liksom de dynamiska sandbankarna (1110) som utgör värdefulla livsmiljöer för småfisk som stubbar och uppväxtmiljöer för olika arter av plattfisk.

Motivering:

Sandhammaren-Kåseberga utgör ett av landets största kustdynsområden och har höga biologiska värden, med mycket artrik flora och insektsfauna. Vid havsstranden pågår en kontinuerlig vegetationssuccession när nya dyner ständigt bildas. Området är även ett populärt utflyktsmål för rekreation och friluftsliv samt utgör ett betydande turistmål. Natura 2000-området består av flera naturreservat. Ales stenar vid Kåseberga är en mycket känd och välbesökt fornlämning. I Sandhammaren-Kåseberga finns det enda större sammanhängande skogsområdet i sydöstligaste Skåne och här finns ett rikt djurliv med bl.a. en fast stam av älg.

Bevarandemål

Areal

Arealen av sublittoral sandbankar (1110) ska vara minst 105,3 hektar.

Arealen av åreuell vegetation på driftvallar (1210) ska vara minst 5,1 hektar.

Arealen av perenn vegetation på steniga stränder (1220) ska vara minst 9,4 hektar.

Arealen av embryonala vandrande sanddyner (2110) ska vara minst 32,3 hektar.

Arealen av kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita sanddyner, 2120) ska vara minst 24,7 hektar.

Arealen av permanenta kustnära sanddyner med örtvegetation (grå dyner, 2130) ska vara minst 18,6 hektar.

Arealen av kustnära urkalkade permanenta sanddyner med kråkbär (2140) ska vara minst 21,7 ha men denna areal får gärna ökas på bekostnad av 2180.

Arealen av sanddynsområden med *Salix repens ssp. argentea* (*Salicon arenaria*, 2170) ska vara minst 2,9 hektar.

Arealen av kustnära trädklädda sanddyner (2180) ska vara minst 466,2 ha men den får gärna minska till förmån för 2140.

Arealen av torra hedar (alla typer, 4030) ska vara minst 40,7 hektar.

Arealen av sandstäpp (6120) ska vara minst 2,3 hektar.

Arealen av kalkgräsmarker (viktiga orkidélokaler, 6210) ska vara minst 48,3 hektar.

Arealen av artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270) ska vara minst 159,1 hektar.

Arealen av ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ (9160) ska vara minst 10,2 hektar.

Arealen av äldre ekskogar på sura, sandiga slättmarker (9190) ska vara minst 51,9 hektar.

Terrestra miljöer

Hydrologin ska vara naturlig med naturliga grundvattennivåer som skapar markfuktighet. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår eller andra avvattande anläggningar som medför negativ påverkan

Naturliga störningsprocesser i form av tramp, saltvatten/saltstänk, periodisk torkstress, sanddrift, erosion, etc. ska påverka hela landområdet.

Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma. Betesdjuren ska inte ges medel mot parasiter som finns kvar i dyngan och kan påverka dynglevande organismer negativt.

Ingen skadlig ansamling av förna ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Marken ska ha ett luckert vegetationstäck och partier med öppen sand/jord.

Främmande/invasiva arter ska inte förekomma.

De trädklädda dynerna ska domineras av ek och tall.

Inom skogen ska följande företeelser finnas;

Träd-/buskslagsfördelningen ska vara naturlig. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av följande trädarter ek, tall. Värdefulla träd t ex bärande och blommande träd, hagmarksträd, hamlade träd, hålträd, grova träd etc. ska finnas. Det ska finnas ett buskskikt med olika växtarter. Värdefulla buskar t ex bärande och blommande buskar, snår- och brynbildande buskar ska utgöra ett påtagligt inslag i hela området. En mosaik av busksnår och öppen mark ska utgöra ett påtagligt inslag i delar av området.

Det ska finnas följande strukturer/substrat: gamla träd; liggande död ved och stubbar; stående döda eller döende träd; träd med hackspettsbohål; gamla träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar; gamla hävdpräglade träd.

Småskaliga naturliga processer, som t. ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur.

Barrträd som tall ska utgöra ett visst inslag. Ädellövträd ska prägla skogen i delar av området. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark.

Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området.

Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett måttligt inslag genom en mosaik av/variation mellan täta resp. öppna och glest beskogade delar, samt bryn, i delar av området; Mark med tunt humustäcke och blottade ytor med sand/sten ska utgöra ett måttligt inslag i delar av området.

Typiska/karakteristiska arter ska förekomma rikligt i livskraftiga populationer. Natura 2000-arterna utter, barbastell, ska också finnas i livskraftiga populationer.

Marin miljö

Hydrografiska villkor i form av vattenstånd, strömmar och vågor ska variera naturligt i tid och rum. Permanenta förändringar av hydrografen genom byggnation eller annan enskild- eller samverkande verksamhet har inte negativ påverkan på utbredning och långsiktig fortlevnad för naturtypen, livsmiljöer, samhällen och associerande arter.

Sedimentationen ska vara naturlig, med försumbar antropogen påverkan, och inte inverka negativt på karakteristiska och typiska arter.

Naturtyperna och livsmiljön är i ett tillstånd som stödjer dess ekologiska funktioner samt diversiteten i associerade samhällen. Bentiska samhällen och associerade arter ska ges förutsättningar att upprätthålla sina ekologiska strukturer och funktioner, artdiversitet och förekomst av arter.

Det ska finnas förutsättningar för fiskars lek- och uppväxt, speciellt för uppväxande plattfisk.

Främmande arter ska inte förekomma.

Typiska och karakteristiska arter ska finnas i livskraftiga populationer liksom Natura 2000-arterna, tumlare och gråsäl.

Vattnet ska vara klart med ett siktdjup och ljusklimat som är förknippat med naturtypen och dess naturliga förutsättningar. Sedimentation och grumling ska endast orsakas av naturliga rörelser i vattnet.

Vattenkvaliteten ska ha minst god status¹ inom området. Den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen eller kemikalier ska vara i koncentrationer som inte resulterar i negativa direkta eller indirekta effekter på arter och funktioner i naturtyperna. Syrgashalten ska vara god.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus

Naturtyper

Sublittoral sandbankar (1110)

Längs havsstranden, ut till områdets avgränsning vid tremetersdjupkurvan, finner man i områdets östra del naturtypen sublittoral sandbankar (1110). Området består av omväxlande transportbotten och depositionsbotten där sedimentet är i kraftig rörelse och omlagring. Materialet är blandat och består av sand, sten och grus och kan på sina ställen närma sig definitionen för hårbotten, Rev (1170) i området kring Löderup är ett erosionsområde med block, som till viss del går i dagen. Bottenarna saknar nästan helt makrovegetation liksom fastsittande fauna på grund av den stora omlagringen i sedimenten. Bottenområdet är inte inventerat med avseende på förekommande arter men generellt är denna naturtyp längs Skånes ostkust av särskild betydelse som uppväxtområde för yngel av plattfisk som skrubbskädda och piggvar. Området utanför Löderup nyttjas med säkerhet av säl. Naturtypen har i området fullgod bevarandestatus.

Annuell vegetation på driftvallar (1210)

Strand- och dynhabitaten utgörs av smala remsor med driftinfluerad vegetation på sand eller steniga stränder (1210 och 1220) i västra delen av området. Större delen av sand- och stenstranden är vegetationsfri. På strandplanet sköljs sand och finare material upp som senare efter vindtransport utgör grundförutsättningen för ett aktivt dynsystem. Vidare ansamlas snäckskal, tång och ålgräs i form av bankar vilket har en stor betydelse för pionjärvegetationen och artsammansättningen i ett dynsystem. Tången och ålgräset har en viss sandbindande effekt men framförallt bidrar den näring som avgjort höjer vitaliteten hos de växter som, i en känslig balans, inleder dynuppbbyggnad och därmed även begränsar sandflykt. En särskild vegetationsform, "drift-vegetation", är även direkt bunden till uppsvallade tångbankar och således helt beroende av dessa för sin existens.

Strandplanet har emellertid en annan synnerligen viktig funktion, nämligen som vistelseyta för rekreation av olika former framförallt bad. I samband med dessa aktiviteter kan just tången upplevas som störande och minska tillgängligheten genom att göra stranden mindre attraktiv.

---

¹ Vattenkvaliteten ska enligt Vattendirektivet ha god ekologisk och kemisk status. Enligt Havsmiljödirektivet är kravet att kvaliteten ska vara av god miljöstatus. Direktiven överlappar från strandlinjen till en sjömil utanför baslinjen.

Området består av en mycket svagt sluttande sandyta utan makroskopisk vegetation. Strandplanets bredd längs hela strandremsan varierar mellan 35-50 m och kan betecknas som ett mycket stabilt område. Endast vid mycket kraftiga stormar kan förändringar uppkomma genom vind-och vågaktivitet. Naturtypen har fullgod bevarandestatus.

Perenn vegetation på steniga stränder (1220)

En del rasbranter ner mot havet förekommer, en del är för branta för att de ska kunna betas. Rasbranterna är bitvis block- och stenrika med strandvegetation. Här växer arter som marviol, sandlök, fältmalört, sandrör, sparris, gul fetknopp, gulsporre, kungsljus, stor bockrot, strandkål, strandråg som hör till stränder men också axveronika, backtimjan, blåeld, fårtunga, harklöver, hedblomster, hylsnejlika som inte är typiska strandarter. Buskar av ros och slån förekommer sparsamt. En viss påverkan finns som syns via indikatorväxter som hundäxing, kvickrot och vass.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus pga att det finns viss påverkan.

Embryonala vandrande sanddyner (2110)

Österut i området breddas strandzonen dramatiskt i pålagringsområdet (Sandhammaren) och här har en typisk zonerings utbildats med i stort sett vegetationsfri, ripplad sandstrand (2110) som övergår i vita dyner (2120) vilka närmare land blir mer stabila och med tätare vegetation (2130). På de yttre dynerna bildas först fördyner av främst marviol, sodaört, saltarv och strandkvickrot. Fortsätter dyner att bildas utanför upphör sandtillförseln. Dött material börjar då lagras på sandytan och en grå dyn bildas.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus pga strandrensning och få arter.

Kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita sanddyner, 2120)

Innanför strandplanet uppträder en ca 100 m bred zon med kustparallella dyner. De har en tämligen enhetlig topografi förutom i utnyttjade och slitna partier där markytan topografiskt sett är närmast kaotisk. De består av upphöjda kullar med uppbyggda sanddyner. Nära vattenlinjen finns partier med 2130, vita sanddyner. De verkliga sandbindarna är dock dyngräsen; sand- och östersjörör och nära stranden strandråg. Dessa bildar närmast havet en rörlig dyn med helt öppen sandyta (vit dyn). I övrigt finns arter som martorn, sandstarr, strandkvickrot här. Det finns enstaka björkar, tallar och rosarter men mestadels är det öppet.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus pga få arter.

Permanent kustnära sanddyner med örtvegetation (grå dyner, 2130)

I Sandhammaren- och Hagestadsområdet är området dominerat av de tallskogsklädda sanddynerna. I tallskogen finns insprängda gläntor med ljunghed eller grå dyner (2130).

Nu vandrar borsttåtel in och samtidigt kommer de första mossorna och lavarna. Bland de förra märks främst *Pohlia nutans* och *Dicranum scoparium*. Lavarna, som dominerar över mossorna både till artantal och kvantitet, använder det döda materialet från dyngräsen som substrat. *Hypogymnia physodes* koloniserar medan bladen fortfarande sitter kvar på plantan, medan bägarlavar (*C. glauca*, *C. chlorophaea* coll., *C. cornuta*, *C. subulata* m fl) koloniserar först när bladresterna ligger på marken. Längre in på de grå dynerna kan renlaven *Cladina portentosa* växa över de mindre bägarlavarna. Arter som backtimjan, borsttåtel, fältmalört, gul fetknopp, käringtand, sandlök, sandstarr, trift, vitknavel finns inom området. Det är mestadels öppet men enstaka björk, ros, slån och hagtorn finns. Sandblottor >10m² förekommer.

Naturtypen har fullgod bevarandestatus.

Kustnära urkalkade permanenta sanddyner med kråkbär (2140)

Dyngräsen efterträds så småningom av en ljung-kråkrished. På sydsidor går processen mycket långsamt. Innan risheden har hunnit sluta sig bildar kvastmossa mattor på nordsluttning, medan i slutet hed de små kryptogamerna ersätts av större arter som ljung, kråkris och kruståtel, som växer i risen. Bland mossorna märks här främst väggmossa och bland lavarna hedrenlav och i mindre utsträckning *C. ciliata* var. *tenuis*, *C. mitis* och *C. arbus-cula*.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus för att ytorna precis restaurerats och ännu har ej vegetation etablerat sig.

Sanddynsområden med *Salix repens* ssp *argentea* (*Salicon arenaria*, 2170)

Mindre inslag av sand/krypvidedominerade dyner (2170) finns närmast skogsbrynet. Enda art som förekommer inom naturtypen är just sandvide. Marken är öppen utan buskar och träd.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus pga att sandblottor saknas i tillräcklig mängd.

Kustnära trädklädda sanddyner (2180)

Successionen avslutas med trädklädda sanddyner (2180). Floran präglas av det kalkfattiga substratet. Bristen på kalk beror på den låga musselproduktionen i Östersjöns bräckta vatten och därmed liten mängd uppspolade kalkskal. Ytterligare orsaker till näringsfattigdomen är sanden själv, som till 90 % består av kvarts, samt den snabba urlakningen av näringsämnen. Detta gör att det vid sidan av arter bundna till sand eller sandigt substrat som sand rör, östersjörör, strandkvickrot, borsttåtel, sand-starr, sodaört, strandärt och tofsäxing finns arter som är gemensamma med de i andra magra marker, särskilt barrskogar. Hit hör bl a ljung, kråkris och kruståtel och mera sporadiskt lingon, blåbär och mjölon och diverse ren- och bägarlavor. En grupp arter växer visserligen inte bara på sand, men förekommer ofta på detta substrat: främst marviol, sandvide, strandråg och saltarv samt några bägarlavor (*Cladonia glauca*, *C. anomaea*, *C. zopfii* och *C. scabriuscula*).

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus för att den är igenvuxen med stora mängder tall och det finns inte tillräckligt med sandblottor.

Torra hedar (alla typer, 4030)

Mot skogen samt som gläntor i skogen, övergår dynvegetationen i torr ljunghed (4030). Här finns arter som backsippa, backtimjan, gråfibbla, hedblomster, liten blåklocka, trift, vårbrodd, äkta johannesört och åkervädd. Lite björnbär, ek, björk, ros, hagtorn och slån förekommer. En värdefull ek som dött finns. Områdena är igenvuxna varför naturtypen har icke fullgod bevarandestatus.

*** Sandstäpp (6120)**

De hävdade habitaterna utgör de artrikaste i området. Sandstäpps-, kalkgräs- och låglandsgräsmarkerna i västra halvan av området utgör ett nästan obrutet område med stor artrikedom av bl.a. kärlväxter och insekter. Sandstäppsvegetation finns mosaikartat insprängt inom kalkgräsmarkerna och arter som grådådra, sandnejlika, tofsäxing och hylsnejlika. Här finns inga spår av gödselpåverkan. Det finns enstaka slån och hagtornsbuskar men det mesta är helt öppet. En del sandblottor finns men de är endast i storleksordningen >10m². I branterna som hålls öppna av tramp finns arter som fågelarv, grådådra, stenkrassing, sandlucern. I strandbranten är vegetationstyperna och habitaterna inte så väl utbildade i hela området utan partier med artrik flora har också bitvis ett stort inslag av negativa indikatorarter som hundäxing och åkertistel. I de hävdade markerna finns också mindre partier med gräsmarkssanddyner (2330) och torra hedar (gräs- och ljunghedar).

Naturtypen har fullgod bevarandestatus.

*** Kalkgräsmarker (viktiga orkidélokaler, 6210)**

Längst med kusten väster om Kåseberga finns en fin öppen ås med backar och krön.

Här finns bitvis en väldigt värdefull flora utan spår av gödselpåverkan.

Det finns enstaka slån och hagtornsbuskar men det mesta är helt öppet. Enstaka björk, lönn, rönn och salix finns också.

På backarna öster om Kabusa finns en örtrik flora på sydsluttningarna bestående av trift, backtimjan, bergsyra, backsippa, vildlin, gullviva, fältmalört, ängshavre, darrgräs, gullviva, backsilja, gulmåra, brudbröd, gul fetknopp, harklöver, jordtistel, jungfrulin, rödkämpar, ängsskallra, spåtistel, blåmunkar, bockrot, gullucern, axveronika, borsttåtel, hedblomster.

Även öster om Kåseberga finns kalkgräsmarker (6210) med arter som ovan men också blåeld, gråfibbla, gulmåra, knägräs, liten blåklocka och puktörne. Spår av en sandtäkt finns här.

Delar av kuststräckan är helt ohävdad och har branta sluttningar. Här finns fortfarande arter som bockrot, åkervädd, väddklint, fårtunga, puktörne och blåeld. Fläder, slån och hagtorn har börjat etablera sig och nu kan igenväxningen vara ännu större än 2003 när detta inventerades sist.

På backarnas nordsida finns en kraftig gödselpåverkan och floran är trivial med hundäxing, rödven och engelskt rajgräs.

Naturtypen har fullgod bevarandestatus.

* Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270)

Insprängt bland den till största delen kulturpåverkade betesmarken (80%) omkring Kåseberga och Ale stenar finns mindre segment med silikatgräsmark. Här finns arter som blåeld, femfingerört, fårtunga, gulmåra, myskmalva, nässelklocka, smällglim, vitblåra, väddklint, ängshaverrot, ängssyra, åkervinda och åkervädd.

Enstaka träd av björk, tall och körsbär samt enstaka slån och hagtorn förekommer. Området är välhävdad förutom i branterna där det är svagt hävdad-ohävdad. I öster finns också partier med silikatgräsmarker. Marken är relativt öppen men enstaka björk, björnbär, ek, gran, hagtorn, gran, ros, slån och tall förekommer. Fältskiktet består av bockrot, backtimjan, blåmunkar, gul fetknopp, smällglim, brudbröd, gullusern, getväppling, gråfibbla, gulmåra, harklöver, jungfrulin, liten blåklocka, puktörne, rödven och ängshavre. Det finns skogsbryn norr om den trädklädda sanddynen med slån, tall och ek. Det finns antydning till åkerparceller uppe på åsen. Jordtistel, borsttåtel och stor ängssyra finns förutom ovanstående arter. Små sandblottor <10m² förekommer.

I anslutning till den trädklädda dynen (2180) så förekommer också silikatgräsmarker (6270). Denna del är något mer sluten av träd och buskar som björk, ek, fläder och salix-arter. Här finns fuktdrag och delar av betesmarken är inte bara torr utan också frisk. Det finns lite sandblottor. En viss påverkan finns. Området är välhävdad till största del. Arter som borsttåtel, gråfibbla, gulmåra, jordtistel, liten blåklocka, renfana, trift och åkervädd finns inom naturtypen. Ett litet område är helt ohävdad men arter som bockrot, backnejlika, borsttåtel, gulmåra och femfingerört hänger sig kvar men mestadels finns knylhavre, hundäxing och stor ängssyra.

Överlag är områdets 6270 något svagt hävdad eller har en svag gödselpåverkan, varför naturtypen har icke fullgod bevarandestatus.

Ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ (9160)

Kolonisationen av träd i risheden - först vårtbjörk och tall, senare ek förebådar slutstadiet av ekskog. Tallen är ej naturlig inom området men sprider sig från planteringar. Den bildar ett slutstadium med främst kruståtel i fältskiktet; bottenkiktet är ofta dåligt utvecklat. Eken bildar ett slutstadium i vars fältskikt liljekonvalj och ängskovall ofta ingår. Här är kryptogamerna dåligt utvecklade.

Naturtypen har icke fullgod bevarandeplan pga att nyckelträd av ek som är grova och vidgreniga inte finns i tillräcklig mängd.

Äldre ekskogar på sura, sandiga slättmarker (9190)

I gläntorna finns inslag av ekkrott som bitvis bildar bestånd (9190). Mindre bestånd av ekskog med hassel finns i Hagestadsområdet men framförallt i Sandhammaren. Träden består av ek, tall samt inslag av asp, björk, hassel och rönn. De flesta bestånden med näringsfattig ekskog (9190)

är relativt unga (25-50) eller (50-75 år) med ett eller två skikt. Det finns måttligt med död ved i bestånden (5-15m³/ha). Den döda veden finns i form av grov död ved, ädellövträd med grova döda delar, torrakor. Oftast saknas gamla och/eller grova träd men i några bestånd finns enstaka grova träd, några av dem är vidkroniga. Ett bestånd är äldre 75-125 år, tvåskiktat med måttligt med död ved. Ett bestånd har fullgod bevarandestatus eftersom där finns mycket död ved och enstaka grova träd liksom tämligen allmänt med gamla senvuxna träd. Sandblottor, bergbrant, källor, plattkroniga grova träd som fungerar som örnbo är andra företeelser som finns inom naturtypen. Arter som finns inom skogarna är blåbär, liljekonvalj, vildkaprifol och blylavar sp. Det finns inte tillräckligt med nyckelträd av ek i underskikten, få grova eller gamla träd och det finns likåldrighet i bestånden, detta är varför skogen har icke-fullgod bevarandestatus.

Icke naturtyper

905 och 907 – Lövblandad barrskog resp. icke-naturtyps ädellövskog som utvecklas mot äldre ekskogar på sura sandiga slättmarker (9190)

Riktigt unga skogar med ädellövskog (0-25 år) finns också, de har endast lite död ved och saknar grova och gamla träd. Björk, tall och ek finns. De behöver tid så att kvaliteter utvecklas innan de kan klassas som naturtyp.

Natura 2000 – arter

Barbastell *Barbastellus barbastellus* (1308)

Barbastell har setts födosökande i området och förekomsten bör undersökas ytterligare för att fastställa vilken betydelse området har och om ev skötselåtgärder med hänsyn till fladdermöss ska genomföras.

Barbastellen är en fladdermus som vanligtvis påträffas i gamla kulturlandskap i form av byar med flera tätt närliggande gårdar och ladugårdar, men i Skåne är arten mer knuten till gamla bokbestånd för födosök, yngelkolonier och dygnsvila. Den kan också finnas i kolonimiljöer som karaktäriseras av naturbetesmarker och ängar, ofta med god tillgång på grova lövträd. En viktig jaktbiotop utgörs av trädgårdar av äldre typ som inte är allt för intensivt skötta, och öppna kärr och översilningsmarker är också vanliga biotoper för arten.

Artens jagar ofta nära kolonierna, men kan ibland flyga långa sträckor för jakt i skogar eller naturbetesmarker. Flera undersökningar visar att arten regelbundet kan flyga minst 4 km ut i omgivningarna vid jakt. Arten är speciellt inriktad på att äta fjärilar, inte minst småfjärilar, men tar även andra smådjursgrupper, så som t.ex. tvåvingar och spindlar.

Under hela 2000-talet har arten varit rödlistad som EN (Starkt hotad), men är på rödlistan från 2015 omklassad till den mindre allvarliga hotkategorin VU (Sårbar). Artens utbredning i Europa minskar dock fortfarande. Den svenska populationen uppskattas till 2000–3000 vuxna djur. Arten har expanderat i Skåne och Halland sedan slutet av 1990-talet. Arten har icke fullgod bevarandestatus pga att Sandhammaren inte utgör typisk jaktmark för barbastellen och det förmodligen rör sig om en isolerad population.

Utter *Lutra lutra* (1355)

Optimala miljöer för utter är vatten som erbjuder rikligt med lättillgänglig föda året runt och som är omgivet av landområden där uttern kan vila ostört, föda upp ungar, mm. Vintertid måste det finnas isfria vattendrag. Gärna ska livsmiljön bestå av stora mer eller mindre sammanhängande vattensystem. Dess föda består mestadels av fisk, men även groddjur, fåglar, insekter och mindre däggdjur kan ingå i dieten.

En utterhona behöver cirka 28 kilometer strandlängd som hemområde för att föda upp en kull ungar, och honornas hemområden överlappar inte. Hanarnas hemområden kan bli så stora som 45 kilometer långa, men kan överlappas med honornas hemområden. Storleken på hemområdena kan dock variera ganska mycket. Uttern kan förflytta sig flera mil, både på land och i vatten, när den uppsöker nytt revir eller en partner.

I södra Sverige finns uttern främst i eutrofa vatten. Orsaken till detta tros vara att miljögiftsbelastningen av fettlösliga ämnen är lägre i eutrofa vatten än vad de är i oligotrofa vatten. Eftersom uttern är en toppredator i näringskedjan är den extra utsatt för dessa miljögifter som lätt ackumuleras i kroppen.

Uttern har icke fullgod bevarandestatus då den mest vistas i havsområdet inom området och de behöver vattendrag som är mer typiska livsmiljöer för dem. Populationen är en D-population som inte har stor betydelse för området.

Sandnejlika *Dianthus arenarius* (19 54)

Sandnejlikan har hittats i ett område norr om Löderups strandbad. Sandnejlikan är en flerårig, tät tuvad ört med snövita blommor som kan vara väldoftande. Sandnejlikan är fridlyst, rödlistad och numer klassad som starkt hotad (se bilaga 4).

Sandnejlika är en art som är väldigt konkurrenssvag och betesgynnad. Den är ytterst ljuskrävande och överlever inte om växtplatserna växer igen med för högväxt vegetation. Den är kalkgynnad, vill ha markomrörning och kräver god dränering. Sandnejlikans huvudsakliga livsmiljö är naturtypen sandstäpp, men kan också förekomma i andra sandiga naturtyper. Sandnejlikan liksom sandstäppen är på stark tillbakagång i Sverige. De skånska lokalerna utgör västliga utposter i artens östligt europeiska utbredning. Sandnejlika är en art som är extra viktig som ansvarsart för Skåne, då den sannolikt är utgången i alla övriga län. Växtens frön är vindspridda, men en uppskattning av spridningsavståndet är att fröna vanligtvis inte färdas längre än cirka 20 meter. Eftersom deras huvudsakliga livsmiljö sandstäpp är väldigt ovanlig och fragmenterad, så har sandnejlika i många fall svårt att sprida sig till nya områden. Sandnejlika har icke fullgod bevarandestatus eftersom populationen är väldigt liten och består bara av en planta.

Tumlare *Phocoena phocoena* (1351)

Tumlaren är en liten tandval där vuxna djur är 1,4–1,7 meter långa. De kan ses ensamma eller i små grupper. I svenska vatten förekommer tre genetiskt distinkta populationer och utav dem tror

man att både östersjöpopulationen och bälthavs-populationen nyttjar havsområdet runt Falsterbohalvön delar av året. Tumlaren är en migrerande art som rör sig över stora områden och det finns inga exakta populations-gränser samtidigt som kunskapsbristen om arten är stor.

Tumlaren har ett högt energibehov, särskilt vuxna dräktiga och digivande honor, och är starkt knuten till produktiva områden. Vanligen rör de sig i områden med ett vattendjup på 20 till 200 meter men honor med kalvar kan gå in på grunt vatten, ända in på 1,5 till 2 meters djup. Tumlaren följer till viss del sina bytesdjurs vandringar. Fet stimfisk, som till exempel sill eller den art som har högst energiinnehåll för tillfället, men även bottenlevande fisk står på menyn.

Tumlare blir könsmogna vid tre till fyra års ålder men endast 25-30 procent av honorna blir så gamla att de lyckas föda upp en kalv. Honan är dräktig i cirka tio månader och föder en kalv varje eller vartannat år. Kalven föds under försommaren och dias under cirka tio månader. Under denna tid är kalven i stort behov av honan för sin överlevnad. Arten är förhållandevis kortlivad, cirka tolv år, om de når vuxen ålder, och har låg reproduktionsförmåga vilket gör den mycket känslig för människoorsakad dödlighet.

Tumlaren är helt beroende av sin hörsel för att överleva vilket gör den mycket känslig för buller. Den använder sig av ekolokalisering för att kommunicera, navigera och för att hitta föda.

I den senaste rapporteringen enligt art- och habitatdirektivet är statusen angiven som dålig (U2) i både den atlantiska och baltiska regionen.

Tumlaren har inte fullgod bevarandestatus på grund av att kunskapsbristen om arten är stor.

Gråsäl (1364)

Gråsälerna är störst av Sverige tre sälarter. En vuxen hanne väger i enstaka fall upp till 300 kilo och är 230 centimeter lång medan honorna är mycket mindre och väger upp till 200 kilo och är 195 centimeter långa. Arten förekommer i Norra Atlanten och i Östersjön där utbredningen är uppdelad i tre huvudområden. Den målmedvetna historiska jakt som bedrivits gör att arten numera framför allt förekommer i centrala Östersjön sedan den utrotades på västkusten redan på 1800-talet. I början av 1900-talet var gråsälerna vanlig i hela Östersjöområdet men numera är vattnen runt Falsterbohalvön artens sydligaste permanenta uppehållsplats. Under 1960- och 1970-talen drabbades gråsälarna hårt av miljögifter som gjorde honorna sterila vilket ledde till att populationen minskade kraftigt. Tack vare minskad miljögiftsbelastning har antalet individer ökat igen fram till 2005. Ökningstakten har dock varit påtagligt lägre i södra delarna av Östersjön och efter 2005 har populationerna åter oroande nog minskat i centrala Östersjön. Det går inte utesluta att orsaken är spridning av nya miljögifter som till exempel bromerade flamskyddsmedel. I Kattegatt och runt Falsterbohalvön ökar antalet individer även om man i Kattegatt fortfarande endast påträffar enstaka gråsälarna i knubbsälkolonierna liksom inne i Skälderviken. Unga gråsälarna rör sig över stora områden och bibehållen eller ökad konnektivitet mellan sälområden är därför viktigt för att populationerna ska kunna öka och ha fortsatt genetiskt utbyte med varandra.

Honorna blir könsmogna vid tre till fem års ålder och hanarna vid fyra till åtta års ålder. Gråsäl som lever i Östersjön föder kuten på land eller på is i februari-mars. Vid födseln har kuten embryonalpäls och kan inte simma. Kuten diar i cirka tre veckor och honan lämnar därefter ungen efter att ha tappat uppemot 40 procent av sin vikt under digivningen. Dödligheten bland unga gråsäl är hög, upp till 30-35 procent fram till avvänjningen. Fram till vuxen ålder är dödligheten mycket svår att uppskatta men unga gråsäl är överrepresenterade bland de sälar som drunknar i fiskeredskap. Sälar som når vuxen ålder kan däremot bli gamla dock sällan över 30 år i det vilda. Gråsäl äter all slags fisk. Sill dominerar men även skarpsill, sik och plattfisk är vanliga och unga gråsäl äter även kräftdjur, musslor och snäckor.

De största hoten mot gråsäl är miljögifter, som bifångst i fiskenät, undervattensbuller, utfiskning eller förändringar i fiskfaunan som gör att kvalitet på födan försämras, exploatering eller fragmentering av viktiga livsmiljöer samt störning av viktiga rastplatser på land.

Gråsälens bedöms ha fullgod bevarandestatus.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan redovisas exempel på åtgärder som riskerar att påverka utpekade naturvärden negativt. För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller skogsbruksåtgärder ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Observera att dessa hot ej är föreskrifter som t.ex. för naturreservat utan är tänkt att användas som ett verktyg vid tillståndsprövning samt för att påvisa vad som påverkar Natura 2000-området. OBS hoten är oftast reglerade i föreskrifterna för beslutet om naturreservat.

De största hoten för områdets naturtyper och Natura 2000-arter är:

- Dynamiken upprätthålls genom olika typer av erosion som mobiliserar sanden genom att frilägga ytor från vegetation. Denna sand transporteras genom ras eller vind och bildar ackumulationer i andra partier. Erosionen är särskilt påtaglig efter stormsituationer då kraftig vind eller vägangrepp kan blottlägga ytor i framförallt dynfronten och dynkrön.
- Förutom erosion kan även slitage, d v s mekanisk påverkan på vegetation och substrat förorsakad av människor och djur, påverka dynsystemet. Detta sker dels genom dess egenverkan men även genom sekundära effekter då nya ytor blottläggs och utgör angreppspunkter för vind- och vågerosion.
- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringliggande skogarna och åkrarna.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i vattendrag, försurning eller eutrofiering.
- Oljeutsläpp.
- Utfiskning av fiskebeståndet. Utfiskning av fisk som utgör viktiga bytesdjur för utter, gråsäl och tumlare.
- Fasta fiskeredskap som uttrar, säl och tumlare kan fastnar i.
- Spridning av invasiva arter.
- Avverkning av skog inom området eller i omkringliggande områden.
- Brist på förnyring av nya träd som ska ta över efter de gamla träden i skogen.
- Produktionsinriktat skogsbruk i, och ofta även i anslutning till ett objekt. Skogsbruket leder till att värdefulla element och strukturer försvinner, samt även leda till uttorkning

genom ändrade markförhållanden och hydrologi. Det innebär i sin tur att många arter knutna till naturtypen, har svårt att överleva. Slutavverkningar innebär också en fragmentering av naturtypen.

- Avverkning av grova träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden. Borttagning och bortforsling av markliggande död ved. Avverkning av lövskog inom området eller i omkringliggande områden är också ett hot mot barbastell. Avverkning av skog utanför området kan öka risken för isolering och populationsbegränsningar av arter inom området, t.ex. barbastell.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvalitén genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i vattendrag, försurning eller eutrofiering. Utdikning, dränering och andra ingrepp som ändrar de hydrologiska förhållandena och leder till uttorkning av naturtyper. Naturtyperna kan påverkas negativt även av perifera dikningsföretag, ledningsgrävningar och vägdragningar om de leder till sänkt grundvattennivå eller ändrad hydrologi på lokalerna. Dessa hot gäller också för utter.
- Vattenreglering och vandringshinder i vattendragen. För hård reglering har en negativ påverkan på populationen av utter, och är ett hinder för deras möjlighet att sprida sig.
- Igenväxning med bland annat vresros, tall eller asp.
- Brist på blottad sand. För svagt slitage på sandmarkerna så att inte tillräcklig sandomrörning sker. Omrörning av sand gynnar sandnejlika.
- Gödsling eller annan tillförsel av näringsämnen (t.ex. gödsling, kalkning, kväveläckage från omgivande marker, spridning av rötslam, stödutfodring m.m.) från annan källa än från betande djur som skadar mark och vegetation. Tillskottsutfodring av betesdjur ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Betesmarkerna får inte sambetas med gödslade marker och tillskottsutfodring av betesdjur får endast ske i samband med övergångsutfodring vid betessläpp och installning.
- För svag eller utebliven hävd som leder till att naturtyperna växer igen. För svagt bete i betesmarkerna som leder till att betesmarker växer igen är också ett hot för barbastell och sandnejlika.
- Ett alltför tätt träd- och buskskikt som beskuggar marken. Beskuggningen drabbar sandnejlika negativt.
- Öppna betesmarker är en viktig jaktbiotop för barbastell.
- För intensiv hävd som skadar vegetationen.
- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.

- Användning av avmaskningsmedel med samma miljöpåverkan som avermectin är negativt för den dynglevande insektsfaunan och bör undvikas i så stor utsträckning som möjligt. Avmaskningsmedel bör inte användas utom när det sker på Veterinärens inrådan.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringliggande skogarna och åkrarna.
- Plockning eller annan exploatering av den rödlistade floran i området.
- Saltning eller tillförande av andra ämnen i syfte att binda sanden.
- Avverkning av skog inom området eller i omkringliggande områden.
- Brist på föryngring av nya träd som ska ta över efter de gamla träden i skogen.
- Produktionsinriktat skogsbruk i, och ofta även i anslutning till ett objekt. Skogsbruket leder till att värdefulla element och strukturer försvinner, samt även leda till uttorkning genom ändrade markförhållanden och hydrologi. Det innebär i sin tur att många arter knutna till naturtypen, har svårt att överleva. Slutavverkningar innebär också en fragmentering av naturtypen.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i vattendrag, försurning eller eutrofiering.
- Utdikning, dränering och andra ingrepp som ändrar de hydrologiska förhållandena och leder till uttorkning av naturtyper. Naturtyperna kan påverkas negativt även av perifera dikningsföretag, ledningsgrävningar och vägdragningar om de leder till sänkt grundvattennivå eller ändrad hydrologi på lokalerna.
- Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Brist på naturliga störningar i skogen.
- Igenväxning som minskar hålträdens livslängd och hindrar rekrytering av nya hålträd, vilket leder till kontinuitetsbrott.
- Nedfall av luftföroreningar. Luftföroreningar kan bl.a. skada områdets lavflora.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringliggande skogarna och åkrarna.
- Spridning av invasiva arter
- Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Brist på naturliga störningar i skogen.
- Igenväxning som minskar hålträdens livslängd och hindrar rekrytering av nya hålträd, vilket leder till kontinuitetsbrott.
- Nedfall av luftföroreningar. Luftföroreningar kan bl.a. skada områdets lavflora.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringliggande skogarna och åkrarna.

- Isolering och fragmentering hotar t.ex. sandnejlikan.
- De största hoten mot säl och tumlare är som bifångst i fiskenät, undervattenbullen, utfiskning eller förändringar i fiskfaunan som gör att kvaliteten på födan försämras, exploatering eller fragmentering av viktiga livsmiljöer samt miljögifter.

Skydd och bevarandeåtgärder

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27-29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Vid genomförandet av art-och habitatdirektivet utgår man från att alla verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd. Enligt övergångsbestämmelserna krävs inte ett sådant tillstånd för verksamheter som påbörjats före 1 juli 2001 under förutsättning att de vid denna tidpunkt hade tillstånd enligt 9 eller 11 kap miljöbalken (eller motsvarande äldre bestämmelser). De tillståndsgivna verksamheterna skyddas av rättskraften i tillståndet. Syftet med övergångsbestämmelserna var inte att undanta tillståndskravet för framtida förändringar av befintliga verksamheter utan man ville undvika en obligatorisk omprövning av samtliga verksamheter som bedrevs 1 juli 2001. Vid ändringar av verksamheter och vid nyanläggning aktualiseras dock tillståndsplikten.

På grund av att fornlämningar finns i området måste alla åtgärder som skulle kunna ha en inverkan på dessa först samrådats med kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen Skåne. Det är också kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen Skåne som avgör om en åtgärd bedöms påverka eller inte påverka en fornlämning. Exempel är åtgärder så som slyuppdragning eller markberedning.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller dem som äger eller brukar marken.

Skydd och reglering

Inom Sandhammaren som blev naturreservat 1987-11 är det förbjudet att utföra åtgärder som påverkar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär t.ex. gräva, borra, muddra, schakta m.m. o att bedriva täktverksamhet i någon form eller att anordna upplag. Inte heller att avstycka tomtmark eller dra fram luftledning är tillåtet. Man får ej plantera eller så träd och buskar, markbereda, avverka eller röja eller att använda handelsgödsel eller andra växtnärsämnen eller kemiska bekämpningsmedel. Jakt får ej bedrivas på helgdagar samt efter kl. 12 på lördagar.

Inom Hagestad som blev naturreservat 2014-10 gäller samma föreskrifter som i Sandhammaren. Inom Backåkra som blev naturreservat 1958-03 gäller följande;

1. Egendomens mark skall ha karaktären av betesmark, dock att marken icke får användas till bete i den mån dylik användning skulle strida mot föreskrifter, som i syfte att återställa eller bevara den naturliga heden må komma att meddelas av Svenska Naturskyddsföreningen, riksantikvarieämbetet eller andra organisationer eller myndigheter.
2. Å egendomen får icke ske skogsplantering, befintlig ny-plantering av skog skall under förbehåll av skogsvårdsstyrelsens medgivande överföras till öppen hedmark.
3. Å egendomen får icke verkställas sten-, grus- eller sandtäkt med undantag av redan upplåten grustäkt enligt kontrakt.

Inom Backåkra är det förbjuder att; spränga, schakta eller bedriva täkt i någon form, att uppföra byggnad eller anläggning, att plantera skog samt att framdraga luftledning.

Länsstyrelsen anser inte att de nödvändiga bevarandeåtgärderna är reglerade eftersom nya rön finns om vikten för många arter med att röja och gallra upp bland skogen och göra sandblottor, vilket är förbjudet enligt föreskrifterna.

Prioriterade bevarandeåtgärder

I skötselplanen för Sandhammaren får gallring och röjning endast ske om de är nödvändiga för skogsvårdssynpunkt och för skogens överlevnad. I Ekkrattskogen (9190) så ska stor restriktivitet ske. Dessa idéer fanns förr men idag är råden annorlunda. Skogen i Sandhammaren ska finnas kvar men den ska vara betydligt mer luckig med stora inslag av sandblottor med soligt och varmt läge och sand där insekter m.m. kan leva. Grova ekar sparas men bergtall tas bort. Fuktiga sänkor med all så ska sumplövskog bibehållas och utvecklas fritt.

Strandstädning bör endast ske på sådant sätt att tången ej avlägsnas ur dynkomplexet utan utnyttjas som erosionsstabiliserande material inom stranddynerna.

Inom Backåkra NR kan det gamla grustaget regelbundet naturvårdsbrännas på våren så att gammal förna bränns av. Fortsatt hävd med bra betestryck krävs annars på betesmarkerna söder härom.

Flera åtgärder har gjorts inom sandLife inom Backåkra och Sandhammaren, mestadels rör det sig om att bilda sandblottor och gallra, röja tall, mest bergtall, björk och ek och öppna upp tallskogen i Hagestad. Stora gläntor skapades där det växte bergtall och tallskog. I första steget avverkades träden och fördes ut ur området. Detta arbete påbörjas i oktober 2015. Därefter drog man upp stubbarna. Dessa låg och torkade under minst ett halvår och lades upp i högar i de områden där avverkningar skedde. I det sista steget grävde man ned det översta förnalagret i delar av gläntorna för att skapa ytor med bar sand.

Urvalet av områden att avverka gjordes genom att ta bort de områden som idag är täckta med bergtall eller rakväxta tallar, dvs. de områden som hade sämst förutsättningar för biologisk mångfald. Dessutom valdes de områden ut där man idag har kvar lite av de öppna, sandiga gläntorna och där dynerna är lite högre, här friställdes gamla spärrgreniga tallar och det

skapades mer öppenhet och bar sand. Nere vid havet öppnades ett område upp som fick utvecklas till vegetationsklädda dyner med mindre sandgropar.

Restaureringsåtgärder

- Se skötselplan

Löpande skötsel

- Se skötselplan

Uppföljning

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art. Vissa delar av uppföljningen, som t.ex. areal är obligatoriska medan andra delar kan väljas av länsstyrelserna själva. Mer information om enskild naturtyp/art finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Referenser

- ArtDatabanken 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artdatabankens Artfaktablad (1992–2001) för de rödlistade arterna inom området.
- Artdatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne Län om rödlistade arter, GIS-skikt.
- Länsstyrelsen i Kristianstads län. 1958. Fridlysning av naturminne den 17 mars 1958.
- Länsstyrelsen i Malmöhus län. 1979. Skötsel- och dispositiionsplan för Backåkra Naturreservat.
- Länsstyrelsen Malmöhus län. 1994. Beslut skötselplan för naturreservatet Sandhammaren i Ystad kommun.
- Länsstyrelsen Malmöhus län. 1987. Bildande av naturreservatet Sandhammaren i Ystads kommun.
- Länsstyrelsen Skåne, 2014. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Hagestad i Ystads kommun.
- Länsstyrelsen Skåne. 2014. Bildande av naturreservatet Hagestad i Ystads kommun.
- Löfroth M. (ed.) 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*. Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. *Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål*. Lund SandLife
2018. *Att satsa stort för att gynna det lilla: Restaurering och skötsel av sandmark i södra Sverige*. Länsstyrelsen Skåne.
- SGU:s vägledning: <http://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/grundvatten-i-planeringen/grundvattenberoende-ekosystem/>
- Sveriges geologiska undersökning. 2016. Bilaga. Vägledningsmaterial över vilka Natura 2000-naturtyper som är känsliga för grundvattenpåverkan. SGU.

Bilagor

1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000
2. Naturtypskoder för kartan
3. Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.
4. Rödlistade och hotade arter

Upprättad av Länsstyrelsen Skåne

Planförfattare: Johan Niss

Senast reviderad 2018-12-18 av Marie Björkander

 Natura 2000 gräns

Bevarandestatus

 Fullgod status	 Övrigt, ej naturtyp
 Ej fullgod status	 Ej bedömd
 Utvecklingsmark	 Naturtypsklassat område (Olika färgskalor)

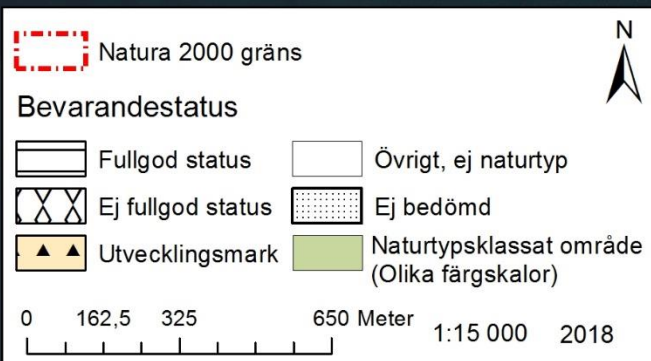
0 162,5 325 650 Meter 1:15 000 2018

Bilaga 1. Natura 2000-området Sandhammaren-Kåseberga, SE0430093 med naturtyper

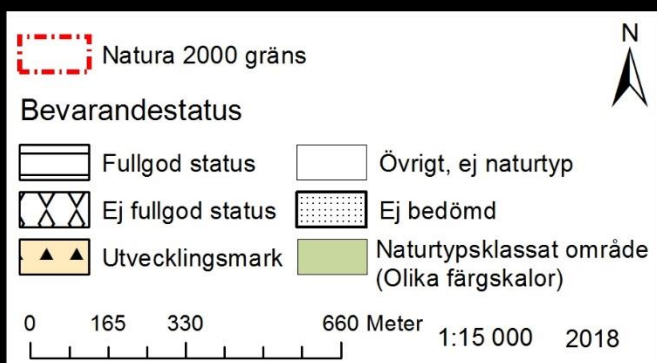
Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Bilaga 1. Natura 2000-området Sandhammaren-Kåseberga, SE0430093 med naturtyper

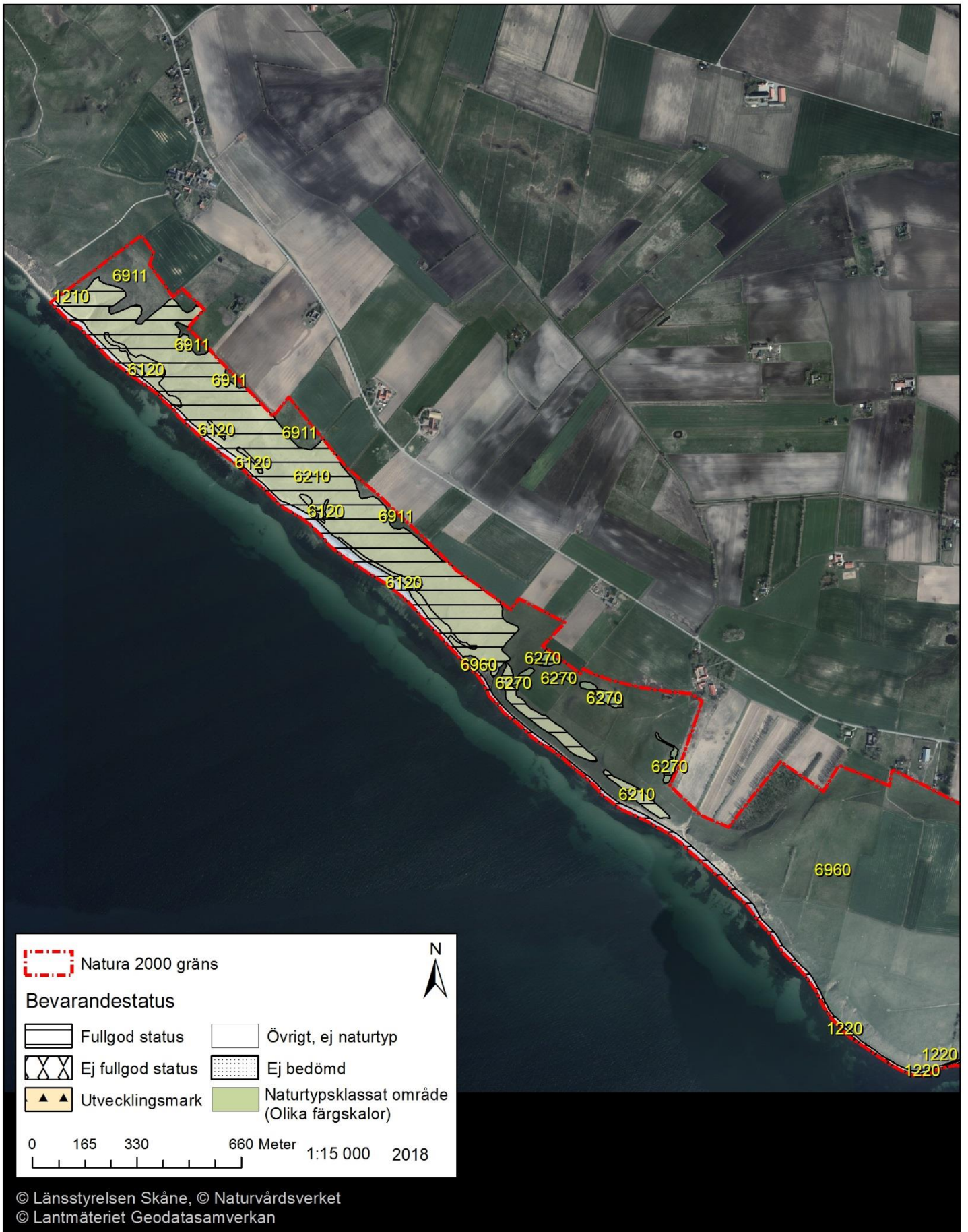
Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Bilaga 1. Natura 2000-området Sandhammaren-Kåseberga, SE0430093 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan

Natura 2000-naturtyper

- 1110 - Sublittorala sandbankar
- 1210 - Annuell vegetation på driftvallar
- 1220 - Perenn vegetation på sten och grusvallar
- 2110 - Kustnära vandrande sanddyner
- 2120 - Kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita dyner)
- 2130 - Kustnära permanenta sanddyner med örtvegetation (grå sanddyner)
- 2140 - Kustnära urkalkade permanenta sanddyner med kråkbär
- 2170 - Kustnära sanddynområden med sandvide
- 2180 - Kustnära trädklädda sanddyner
- 2330 - Inlandssanddyner med öppna gräsmarker med borsttåtel eller andra pionjärgräs
- 4030 - Ris- och gräshedar nedanför trädgränsen
- 6120 - Sandstäpp
- 6210 - Kalkgräsmarker nedanför trädgränsen
- 6270 - Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen
- 9160 - Näringsrik ek- eller ek-avenbokskog
- 9190 - Näringsfattig ekskog

Icke-naturtyper

- 905 - Lövblandad barrskog (30-70% löv)
- 907 - Ädellövskog (>70% löv och >50% ädellöv)
- 6911 - Öppen kultiverad betesmark
- 6915 - Fuktäng
- 6920 - Bebyggd mark
- 6930 - Åker
- 6960 - Övrig öppen ickenatura-naturtyp
- 6999 - Exploaterad mark, ickenatura-naturtyp
- 7999 - Våtmark, ickenatura-naturtyp
- 9900 - Ickenatura-skog
- 9910 - Skog på fd öppen mark (igenväxningsskog)

Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.

Diametergräns för grova träd per trädslag. Trädens diameter mäts vid brösthöjd.

Ek och bok	80 cm
Alm och ask	60 cm
Övriga ädellövträd	50 cm
Sälg	40 cm
Rönn	30 cm
Övriga triviala lövträd	50 cm
Tall och gran	70 cm

Ungefärlig nedre **åldersgräns för gamla träd per trädslag.** Med "gamla träd" avses biologiskt gamla träd med en annan epifytflora, insektsfauna, barkstruktur och/eller stamform som avviker från yngre vuxna träd. Trädens grovlek är inte alltid en säker indikator på ett trädets ålder, då träd i vissa miljöer kan vara senvuxna.

Triviallövträd	100 år
Gran	120 år
Tall	150 år
Ek	200 år
Bok	150 år
Övriga ädellövträd	150 år

Bedömning av den **totala mängden död ved** (stående + liggande).

Lite	< 5 m ³ /ha
Måttligt	5 – 15 m ³ /ha
Rikligt	15 – 40 m ³ /ha
Mycket rikligt	> 40 m ³ /ha

Bedömning av den **totala mängden gamla träd** och **totala mängden grova träd.**

Saknas	Inga grova/gamla träd upptäckta
Enstaka	< 2/ha
Tämligen allmän	2 – 10/ha
Allmänt - rikligt	> 10/ha

Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna

Rödlistade arter enligt artdatabankens rödlista 2015 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som numera är livskraftiga men som tidigare varit hotade placeras i LC. F= fridlyst art, Ågp= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B1, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet.

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/ Annan fakta
Kärlväxter			
Blötdjur	skrovlig hjärtmussla	<i>Parvicardium scabrum</i>	DD
Däggdjur	gråsäl	<i>Halichoerus grypus</i>	B2,B5
	iller	<i>Mustela putorius</i>	B5
	knubbsäl	<i>Phoca vitulina</i>	B2, B5
	mård	<i>Martes martes</i>	B5
	tumlare	<i>Phocoena phocoena</i>	VU
	utter	<i>Lutra lutra</i>	NT
Fiskar	torsk	<i>Gadus morhua</i>	VU
	ål	<i>Anguilla anguilla</i>	CR
Fjärilar	almsikelvecklare	<i>Ancylis upupana</i>	NT
	almsnabbvinge	<i>Satyrium w-album</i>	NT
	askbarkmott	<i>Euzophera pinguis</i>	NT
	askbrunmal	<i>Zelleria hepariella</i>	NT
	backsiljeplattmal	<i>Agonopterix parilella</i>	EN
	backvisslare	<i>Pyrgus armoricanus</i>	EN
	bergeksbladmott	<i>Acrobasis tumidana</i>	VU
	blekgult lavfly	<i>Bryophila domestica</i>	NT
	bokstavsmott	<i>Diasemia reticularis</i>	CR
	bredbandad mårefältmätare	<i>Epirrhoe galiata</i>	NT
	bredbrämad bastardsvärmare	<i>Zygaena lonicerae</i>	NT
	brokigt timjansmott	<i>Pempeliella ornatella</i>	NT
	brokigt ängsfly	<i>Oligia versicolor</i>	NT
	brun sikelvinge	<i>Drepana curvatula</i>	NT
	brunflammig fältmätare	<i>Perizoma flavofasciata</i>	NT
	brunrött rovfly	<i>Cosmia pyralina</i>	NT
	brunt timjansmott	<i>Delplanqueia dilutella</i>	NT
	bålgetingsglasvinge	<i>Sesia bembeciformis</i>	VU
	dubbelbandat ljusmott	<i>Pyrausta ostrinalis</i>	NT
	dubbelstreckad näbbmal	<i>Sophronia chilonella</i>	CR
	dvärggröfly	<i>Coenobia rufa</i>	VU
	glimfältmätare	<i>Perizoma hydrata</i>	NT
	glimmalmätare	<i>Eupithecia venosata</i>	NT
	grå klaffmätare	<i>Philereme vetulata</i>	NT
	grönfläckig vitfjäril	<i>Pontia edusa</i>	VU°
	grönt hedmarksfly	<i>Calamia tridens</i>	NT
	gulbrunt nejlikfly	<i>Hadena perplexa</i>	NT
	gulgrå lövmätare	<i>Scopula marginepunctata</i>	CR
	gulpannad lavspinnare	<i>Eilema pygmaeolum</i>	NT
	harrisbladsplattmal	<i>Agonopterix scopariella</i>	NT
	hedmätare	<i>Selidosema brunnearia</i>	NT

humlerotfjäril	<i>Hepialus humuli</i>	NT
igelknoppsfly	<i>Globia sparganii</i>	NT
jättestarrsmott	<i>Nascia ciliaris</i>	NT
kalkfly	<i>Tyta luctuosa</i>	NT
kardvädsknölfly	<i>Heliothis virescens</i>	VU°
kirskålmalmätare	<i>Eupithecia selinata</i>	NT°
klintrotvecklare	<i>Endothenia oblongana</i>	NT
krattsabbvinge	<i>Satyrion ilicis</i>	NT
krypvidefly	<i>Mesogona oxalina</i>	NT
kungsmyntefjädersmott	<i>Merrifieldia baliodactyla</i>	NT
ligusterfly	<i>Craniophora ligustri</i>	NT
mellanmätare	<i>Phibalapteryx virgata</i>	NT
mindre blåvinge	<i>Cupido minimus</i>	NT
mindre fältmalörtsrotvecklare	<i>Cochylidia moguntiana</i>	NT
mindre poppelglasvinge	<i>Eusphacia melanocephala</i>	NT
mindre purpurmätare	<i>Lythria cruentaria</i>	NT
mindre stamfly	<i>Amphipoea crinanensis</i>	NT
mindre taggmätare	<i>Aplocera efformata</i>	NT
mindre vitblärefly	<i>Hadena capsincola</i>	NT
mjölfly	<i>Eublemma minutata</i>	EN
molnspinnmal	<i>Yponomeuta irrorellus</i>	NT
mottmätare	<i>Pachycnemia hippocastanaria</i>	EN
mångstreckad fältmätare	<i>Costaconvexa polygrammata</i>	NT°
ockragult gulvingsfly	<i>Cirrhia gilvago</i>	NT
pestrotsfly	<i>Hydraecia petasitis</i>	NT
porfyriljusmott	<i>Pyrausta porphyralis</i>	NT
praktnejlikfly	<i>Hadena confusa</i>	NT
praktstämval	<i>Athrips amoenellus</i>	EN
prydlig lövmätare	<i>Scopula ornata</i>	EN
punkterad backglimssäckmal	<i>Coleophora hackmani</i>	VU
rödbandad fältmätare	<i>Catarhoe rubidata</i>	VU°
rödbrunt gräsfly	<i>Mythimna turca</i>	NT°
rödlätt lövmätare	<i>Scopula rubiginata</i>	NT
sandängsfly	<i>Apamea anceps</i>	NT
sexfläckig bastardsvärmare	<i>Zygaena filipendulae</i>	NT
silverfläckat kapschongfly	<i>Cucullia argentea</i>	CR
silversmygare	<i>Hesperia comma</i>	NT
smalvingegräsmott	<i>Agriphila poliella</i>	VU°
smaragdgrön lundmätare	<i>Hemistola chrysoprasaria</i>	EN
snedstreckad fältmätare	<i>Perizoma bifaciata</i>	NT
springkornsfältmätare	<i>Xanthorhoe biriviata</i>	NT
streckbackfly	<i>Agrochola lychnidis</i>	NT
strimvassfly	<i>Senta flammea</i>	NT
större vitblärefly	<i>Hadena bicruris</i>	NT
svartstrimmigt gräsmott	<i>Agriphila deliella</i>	VU

	trubbsikelvecklare	<i>Ancylis obtusana</i>	NT
	tvärstrekat mottfly	<i>Schrankia taenialis</i>	NT
	violett kantad guldvinge	<i>Lycaena hippothoe</i>	NT
	vitbandat glansfly	<i>Deltote deceptoris</i>	VU°
	vitpunkterat lundfly	<i>Sideridis turbida</i>	VU
	vitstrekat gräsfly	<i>Mythimna litoralis</i>	NT
	vägtornsmätare	<i>Triphosa dubitata</i>	NT
	åkerindefly	<i>Acontia trabealis</i>	VU
	ängsmalmätare	<i>Eupithecia subumbrata</i>	NT
	ängsmetallvinge	<i>Adscita statices</i>	NT
	ängsnätfjäril	<i>Melitaea cinxia</i>	NT
Fåglar	backsvala	<i>Riparia riparia</i>	NT
	bivråk	<i>Pernis apivorus</i>	NT
	brandkronad kungsfågel	<i>Regulus ignicapilla</i>	VU°
	buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	NT
	flodsångare	<i>Locustella fluviatilis</i>	NT°
	fältpiplärka	<i>Anthus campestris</i>	EN
	gröngöling	<i>Picus viridis</i>	NT
	gulhämpling	<i>Serinus serinus</i>	VU°
	gulsparv	<i>Emberiza citrinella</i>	VU
	hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	VU
	kentsk tärna	<i>Thalasseus sandvicensis</i>	VU
	kornsparv	<i>Emberiza calandra</i>	EN
	kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	VU
	mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	NT
	rapphöna	<i>Perdix perdix</i>	NT
	sommargylling	<i>Oriolus oriolus</i>	VU
	spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT
	stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU
	storspov	<i>Numenius arquata</i>	NT
	svart rödstjärt	<i>Phoenicurus ochruros</i>	NT
	svarthakad buskskvätta	<i>Saxicola rubicola</i>	EN°
	sånglärka	<i>Alauda arvensis</i>	NT
	sävspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	VU
	vaktel	<i>Coturnix coturnix</i>	NT
	ängspioplärka	<i>Anthus pratensis</i>	NT
Grod- och kräddjur			
	lökgröda	<i>Pelobates fuscus</i>	VU
	lövgröda	<i>Hyla arborea</i>	B4
	sandödla	<i>Lacerta agilis</i>	VU
	strandpadda	<i>Epidalea calamita</i>	VU
	åkergröda	<i>Rana arvalis</i>	B4
Halvvingar	borsttåtelsskinnbagge	<i>Amblytylus albidus</i>	NT
		<i>Gampsocoris punctipes</i>	NT
		<i>Polymerus brevicornis</i>	NT
Kärlväxter	alvarveronika	<i>Veronica praecox</i>	EN
	ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN

backsilja	<i>Peucedanum oreoselinum</i>	EN
backsippa	<i>Pulsatilla vulgaris</i>	F
backsmörblomma	<i>Ranunculus polyanthemus</i>	NT
backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i>	NT
blå sminkrot	<i>Buglossoides arvensis var. coerulescens</i>	EN
bokarv	<i>Stellaria neglecta</i>	NT
bolmört	<i>Hyoscyamus niger</i>	NT
busktörne	<i>Ononis spinosa subsp. spinosa</i>	NT
etternässla	<i>Urtica urens</i>	NT
flockarun	<i>Centaurium erythraea var. erythraea</i>	vu
fågelarv	<i>Holosteum umbellatum</i>	VU
fältsippa	<i>Pulsatilla pratensis</i>	F
fältsippa × vanlig backsippa	<i>Pulsatilla pratensis × vulgaris subsp. vulgaris</i>	vu
grenigt kungsljus	<i>Verbascum lychnitis</i>	VU
grådådra	<i>Alyssum alyssoides</i>	VU
gullviva	<i>Primula veris</i>	F
hallonbjörnbär	<i>Rubus pruinus</i>	EN
hedblomster	<i>Helichrysum arenarium</i>	VU
hjärtstilla	<i>Leonurus cardiaca</i>	VU
hylsnejlika	<i>Petrorhagia prolifera</i>	VU
hårnarv	<i>Sagina micropetala</i>	NT
jordtistel	<i>Cirsium acaule</i>	NT
kalvnos	<i>Misopates orontium</i>	NT
karelsk maskros	<i>Taraxacum isthmicola</i>	EN
klibbveronika	<i>Veronica triphyllos</i>	VU
klittviol	<i>Viola tricolor subsp. curtisii</i>	VU
klätt	<i>Agrostemma githago</i>	CR
korskovall	<i>Melampyrum cristatum</i>	NT
kösa	<i>Apera spica-venti</i>	NT
luddvicker	<i>Vicia villosa</i>	VU
martorn	<i>Eryngium maritimum</i>	EN
mattlumner	<i>Lycopodium clavatum</i>	F
månårsbräken	<i>Botrychium lunaria</i>	NT
naverlön	<i>Acer campestre</i>	CR
paddfot	<i>Asperugo procumbens</i>	NT
piggstistel	<i>Carduus acanthoides</i>	NT
pommersk vårlök	<i>Gagea pommeranica</i>	NT
praktnejlika	<i>Dianthus superbus</i>	EN
råglosta	<i>Bromus secalinus</i>	EN
sanddådra	<i>Camelina microcarpa</i>	VU
sandlusern	<i>Medicago minima</i>	EN
sandnejlika	<i>Dianthus arenarius</i>	EN
sandtimotej	<i>Phleum arenarium</i>	EN
skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>	CR
skogsknipprot	<i>Epipactis helleborine</i>	F
slätterfibbla	<i>Hypochaeris maculata</i>	VU

	sommarfibbla	<i>Leontodon hispidus</i>	NT
	sommarklynne	<i>Valerianella dentata</i>	VU
	stallört	<i>Ononis spinosa subsp. hircina</i>	VU
	stor sandlilja	<i>Anthericum liliago</i>	EN
	strandkål	<i>Crambe maritima</i>	F
	strandlummer	<i>Lycopodiella inundata</i>	NT
	taggkörvel	<i>Anthriscus caucalis</i>	VU
	tofsäxing	<i>Koeleria glauca</i>	EN
	vanlig backruta	<i>Thalictrum simplex subsp. simplex</i>	NT
	vanlig backsippa	<i>Pulsatilla vulgaris subsp. vulgaris</i>	VU
	vanlig backtimjan	<i>Thymus serpyllum subsp. serpyllum</i>	nt
	vanlig matlummer	<i>Lycopodium clavatum subsp. clavatum</i>	F
	vanlig sanddådra	<i>Camelina microcarpa subsp. sylvestris</i>	vu
	vit sminkrot	<i>Buglossoides arvensis var. arvensis</i>	NT
	vittätel	<i>Aira caryophyllea</i>	VU
	åkerfibbla	<i>Hypochaeris glabra</i>	VU
	åkerklätt	<i>Agrostemma githago subsp. githago</i>	cr
	åkermadd	<i>Sherardia arvensis</i>	EN
	åkerrödtoppa	<i>Odontites vernus</i>	NT
	ängsskära	<i>Serratula tinctoria</i>	NT
Mossor	heltuss	<i>Protobryum bryoides</i>	VU

Bevarandeplanen för Sandhammaren-Kåseberga

Syftet med Natura 2000-området Sandhammaren-Kåseberga i Ystads kommun är att bevara de prioriterade bevarandevärdena som främst är knutna till de mycket artrika hävdade markerna som återfinns i naturtyperna sandstäpp (6120), kalkgräsmarker (6210) och silikatgräsmarker (6270). I dessa naturtyper i området finner man en stor artrikedom av bl.a. kärlväxter och insekter. I väster finns ett markerat åssystem som är en av de absolut förnämsta landformstyperna i Skåne och som saknar motsvarighet i landet. Åsen består av betesmarker som har till stora delar har en värdefull flora. De öppna sandiga markerna (6120) hyser ett rikt växt- och djurliv med många rödlistade arter. Den unika ekkrattskogen (9160, 9190), med sina låga krypande ekar, är också av stort värde liksom de dynamiska sandbankarna (1110) som utgör värdefulla livsmiljöer för småfisk som stubbar och uppväxtmiljöer för olika arter av plattfisk.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas naturtyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (Arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje naturtyp och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000-området.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane